

УДК 004.8

Формалізація рівня загроз інформаційної безпеки підприємства

Савеленко О.К., викладач, kolodochkinaek@i.ua

Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград

Забезпечення інформаційної безпеки є важливим завданням для будь-якої організації, оскільки від збереження конфіденційності, цілісності і доступності інформаційних ресурсів багато в чому залежать якість і оперативність ухвалення управлінських рішень, ефективність їх реалізації.

Держава, регламентуючи стосунки в інформаційній сфері, не здатна виконати в повному об'ємі із завданнями забезпечення безпеки усіх суб'єктів інформаційних стосунків, однозначно відповідаючи лише за захист інформації, що становить державну таємницю. Тому в умовах різних форм власності ці завдання в повному об'ємі повинні вирішуватися керівниками організацій.

Це завдання може бути вирішене на базі експертних систем підтримки прийняття рішень, які реалізують спеціальні методики обстеження організацій і видачі рекомендацій по забезпеченню їх інформаційної безпеки [1].

При використанні апарату чітких і нечітких множин формалізований опис процесу забезпечення інформаційної безпеки організації в експертних системах підтримки прийняття рішень (СППР) можливо здійснити при послідовному визначенні наступних етапів:

- рівня загроз інформаційної безпеки;
- ресурсів організації, як об'єктів загроз;
- оцінки рівня забезпечення інформаційної безпеки організації;
- генерації рекомендацій по досягненню заданого рівня.

Розглянемо перший етап СППР, а саме, формалізацію рівня загроз інформаційної безпеки.

Загрози інформаційної безпеки в організації розділені за трьома ознаками: джерело загрози, об'єкт загрози, методи і засоби реалізації загрози. Кожна з виділених ознак містить свої характеристики, особливості, що відображають її, і загрози, що впливають на характер. Джерело загрози має дві важливі характеристики - тип і розташування; об'єкт загрози характеризується типом і метою загрози; методи і засоби реалізації загрози обумовлені особливостями джерела і об'єкту загрози.

Множина джерел загрози представлена у вигляді матриці розмірністю 3×2 :

$$I = \begin{pmatrix} I_A^{in} & I_A^{out} \\ I_T^{in} & I_T^{out} \\ I_C^{in} & I_C^{out} \end{pmatrix}, \quad (1)$$

або

$$I = \{I_j^k\}, \quad (2)$$

де j - індекс типу джерела загрози, $j = \{A, T, C\}$, I_A - множина антропогенних джерел загрози; I_T - множина техногенних джерел загрози; I_C - множина стихійних джерел загрози; k - індекс розташування джерела загрози, $k = \{in, out\}$, I^{in} - множина внутрішніх джерел загрози, I^{out} - множина зовнішніх джерел загрози.

Множина об'єктів загроз представлена у вигляді матриці розмірністю $n \times 3$:

$$O = \begin{pmatrix} O_1^K & O_1^Q & O_1^D \\ O_2^K & O_2^Q & O_2^D \\ O_3^K & O_3^Q & O_3^D \\ \dots & \dots & \dots \\ O_t^K & O_t^Q & O_t^D \end{pmatrix}, \quad (3)$$

або

$$O = \{O_i^m\}, \quad (4)$$

де i – індекс об'єкта загрози; m – ідентифікатор цілі порушення аспекту інформаційної безпеки (ІБ); O_i^k – об'єкт з порушеною конфіденційністю; O_i^q – об'єкт з порушеною цілісністю; O_i^p – об'єкт з порушеною доступністю; K – ідентифікатор порушеної конфіденційності; Q – ідентифікатор порушеної цілісності; D – ідентифікатор порушеної доступності.

Вважаючи, що будь-яке джерело загрози спрямоване на будь-який ресурс організації з метою порушення будь-якого аспекту ІБ, задається бінарне відношення $\rho_1 = (I_j^k, O_i^m)$ реальних пар «джерело загрози – об'єкт загрози», де $\rho_1 \in I \times O = \{(I_j^k, O_i^m) \mid I_j^k \in I, O_i^m \in O\}$.

Будь-яке джерело загрози, що спрямоване на конкретний об'єкт і має певну мету порушення аспекту ІБ, використовує для реалізації методи і пов'язані з ними засоби, що описується бінарним відношенням $\rho_2 = (z_e, l_q)$, $z_e \in Z$, $l_q \in L$, де Z – множина методів реалізації загрози; L – множина засобів реалізації загрози.

Таким чином, можна записати, що якщо на множині $I \times O$ задано бінарне відношення $\rho_1 = (I_j^k, O_i^m)$ і на множині $Z \times L$ задане бінарне відношення $\rho_2 = (z_e, l_q)$, то можливе відображення f , задаюча відповідність $(I_j^k, O_i^m) \xrightarrow{f} (z_e, l_q)$, що має наступні особливості: значення функції, які залежать від змінних I_j^k і O_i^m ; умови бієкції не виконуються, оскільки не виконуються умови ін'єкції (область визначення задається парами (I_j^k, O_i^m) на множині $I \times O$, а значення функції із множини $Z \times L$ для різних елементів можуть співпадати). Відображення f є сюр'єктивним, а задавання множини пар (z_e, l_q) виконується експертними процедурами.

Таким чином, формалізований опис загроз ІБ організації матиме наступний вигляд:

$$U = (I_j^k, O_i^m, z_e, L_n), \quad (5)$$

де I_j^k – ідентифікатор джерела загрози, що характеризується типом розташуванням; O_i^m – ідентифікатор об'єкта загрози, що характеризується типом ресурсу організації і ціллю порушення аспекту ІБ; z_e – ідентифікатор e -го методу реалізації загрози; L_n – ідентифікатор n -ї підмножини засобів реалізації загрози.

В подальшому визначається наступний етап, а саме, ресурси організації, як об'єкти загроз. Розгляд поточного і наступних етапів формалізованого опису процесу забезпечення інформаційної безпеки організації в експертних системах підтримки прийняття рішень (СППР) не розглядається, так як виходить за межі даної теми доповіді.

Список літератури

1. Королева, Н.А. Экспертная система поддержки принятия решений по обеспечению информационной безопасности организации: моногр. / Н.А. Королева, В.М.Тютюнник. – Тамбов; М.; СПб.; Баку; Вена: Нобелистика, 2006. – 290 с.

2. Васильев В.И. Система поддержки принятия решений по обеспечению безопасности персональных данных /В. И. Васильев, Н. В. Белков. – Уфа. - Вестник УГАТУ: Методы и системы защиты и информации. – 2011. - Т. 15, № 5 (45). С. 54–65